

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. XIII. Quid sit sponsio & Ludus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

Resp. II. Feudum est contractus similis Emphyteusi, quo res immobilis alicui conceditur, cum translatione domini utilis, proprietate retenta, sub onere non quidem aliquid solvendi, sed exhibendi fidelitatem, & obsequium personale directo domino. Quod si item non faciat Vasallus (sic enim dicitur feudi acceptor) perdit feudum. Interdum etiam in feudo aliquid persolvi debet, in recognitionem domini directi: sed tunc ex ea parte deficit à puro feudo, & declinat ad Emphyteusin. Porro quid juris sit circa feuda, pendet item à locorum consuetudine, quæ juris communis sunt, v. l. c.

Resp. III. Contractus libellaticus, sive datio ad libellum, dicitur cum Emphyteuta, vel feudatarius rem illam, quam in feudum, vel Emphyteusin, accipit, simili contractu tradit tertio, (ad quod tamen, si in deceannium fiat, requiritur domini consensus) ita ut sit quasi subfeudum & subemphyteusis. Ita Less.

DUBIUM XIII.

Quid sit Sponsio, & Ludus?

Resp. Sponsio est contractus, in quo de veritate, aut eventu alicujus rei certantes, sibi invicem aliquid spondent, ut id ejus sit, qui veritatem assecutus fuerit, v. g. certo tecum 10. imperialibus, hanc vel istam civitatem obsessam, captam, &c. Ut licite fiat, requiritur 1. ut fiat super re dubia, 2. ut sit æqualitas in re, quæ spondetur, cum æquali incertitudine, 3. dubius eventus in utroque,

O 3

4. ut

4. ut uterq; eodem sensu accipiat id, de quo certatur, *Mol. Less. C. Lugo d. 36 f. 6.*

Ludus verò est contractus, quo ludentes inter se paciscuntur, ut victori cedat, quod uterque deposuit. Hi contractus jure naturæ liciti sunt, modo debitæ conditiones adsint, & aliunde non interveniat scandalum, aut justa prohibitio, aut injuria se misceat, nec peccati sit occasio. Quia si ut quisvis suæ rei dominus potest alteri eam donare absolutè, sic etiam sub aliqua cõditione sive ea fortuita sit, sive ex industria pendeat, *Less. c. 26. dub. 1. Bon. d. 2. q. 3. p. 1.* Unde resolves.

I. Qui rei dominus non est, aut alienare eam non potest, non potest etiam de ea ludere, aut deponere. Et sic debet restituere, qui lucratus esset à religioso, & filiofamilias, non potente alienare. *Lay. l. 3. t. 4. c. 21. n. 5.*

II. Si tamen filiusfamilias (& idem de religioso ait *Navar.* apud *Less. l. c. d. 1.*) alatur in distant loco à parentibus, poterit ex alimentis moderatè aliquid insumere in honestum lusum, v. g. 5. ex 100. quia talis communiter præsumitur voluntas parentum, ut habet *Sorus Less. l. c. Laym. & c.* At præterea potest etiam filius deponere, quicquid lucratus fuerit, cum ad hoc etiam parens censeatur tacitam facultatem dare, *Laym. l. c. Bon. de rest. d. 1. q. 3. p. 2. n. 10. & seq.*

III. Tenetur restituere, qui vicit faciendo contra ditiones ludi, & decipiendo, aut fraude, ac per injuriam alterum pertraxit ad ludendum: ut v. g. si simularet se planè ignarum lusum, & sic alterum multò imperitiosorem provocaret, qui alioqui

ludere noluisse, aut si convitiis lacesset, ad quæ vitanda alter consensisset in lusum, aliàs non consensurus, *Molin. d. 517, Laym. loc. cit. Bon. d. 2. q. 3. p. 2. n. 3.*

IV. Si in re, quæ spondetur, sit inæqualitas, & hæc alteri parti (v. g. cujus pecunia major est) sit nota, isque nihilominus spondere velit, valet contractus probabiliter: quia scienti & volenti non fit injuria, ut dicit *Navar. Medin. Sanch. Dian.* Contrariū tamen probabilius docet *C. Lugo d. 32. f. 6. n. 81. ex Mol. Less. & Bon.* Si autem ignota sit, non potest alter lucrari: quia non est æqualis conditio utriusque, & alter nulli se exponit periculo, v. *Az. p. 3. l. 3. c. 25. q. 7. Bon. d. 5. q. 3. p. 2. q. 36. n. 3. Salas de Ludo dub. 13. n. 3. Escob. & C. Lugo l. c.*

V. Per se quidem, & jure naturæ licita est etiam sponsio de futuro eventu, qui damnum proximi conjunctum habet; v. gr. Perrum intra annum moriturum, (etsi enim detur occasio optandi, vel machiandi mortem Petro, id est, per accidens, potestque idem periculum esse in censu vitalitio) jure tamen humano sæpe prohibetur. *C. Lugo l. c. n. 74.*

VI. Etsi sponsio cum conditione illicita, v. gr. plus altero potaturum, sit illicita, quia inducit ad peccatum: quod tamen ea lucratus es, non teneris restituere. *Sanch. Lugo Dian. p. 7. t. 9. R. 69.*

VII. Probabile est, quod docet *Mol. & c.* dum quis minis vel convitiis ad lusum conductus est, & perdit, victorem non teneri restituere, quia talis absolute voluntariè lusit, *Bon. l. c. ex Mol. & Gar. contra Azor. Less. Reg. Fill. & communiter.*

VIII. Communior sententia est, teneri restituere eum, qui lusit, vel certavit certò præsciens se victurum esse. Contrarium tamen, nempe non teneri, dummodo dolus abfuerit, tenet *Tol. & Sa. V. Cōtractus*, quia non tenetur quis ex iustitia suam peritiam, vel scientiam adversario declarare; sed is suæ temeritati impuret, quòd ausus fuerit cum eo deponere, cujus scientiam non notat. *v. Bon. l. c. n. 4. Dian. p. 7. t. 9. R. 62.*

IX. Non tenetur restituere, qui utitur astutiis illis, quas regulæ lusus, & consuetudo recepta patitur, cum uterq; sciat, tales astutias esse solitas, & sic tacitè in illas liberè consentiat, *Az. Fill. Less. Bon. l. c. p. 2. n. 2. v. g. 1.* si potiores chartas habens, & securus de victoria, augeat sponsonem, vel simulet metum, ut adversarius augeat. 2. Si sciens se inferiores chartas habere, dissimulet, augeatque sponsonem, ut sic relinquatur sibi, quòd erat appositum, *Lugo, Sanch. Sal. Dian. p. 7. t. 9. R. 43.* 3. Si inspiciat chartas alterius, ex sola ipsius negligentia, & absque fraude; secus si ita se collocet, ut possit videre, vel si alium constituat à quo admonetur. 4. Si chartas à tergo discat nosse inter ludendum, quas ante non signarat, nec noverat, *Trul. Sanch. Lugo, Dian. p. 4. t. 9. R. 50 & 52.*

X. Qui verò utitur fraudibus non adhiberi solitis, vel colludenti ignotis, v. g. suffuratur chartas, vel signis à tergo notat, vel utitur notatis, aut iis, quas ante novit, ignorante socio; vel arte quadam eas componit, &c. tenetur restituere non tantum lucrum, sed etiam quantum alteri valebat spes lucrandi; imò etiam colludenti, *Regin. Amic. Trul.*

Trul. Dian. l. c. R. 48. v. etiam p. 4. t. 3. R. 75. & Bon. de rest. d. 2. q. 3 p. 2.

XI. Si ludens habeat animum non solvendi, vel si perdat, repetendi, non potest lucrari, atq; adeo nec retinere, quod est lucratus: quia fraudulenter decipit, nec alter vellet cum eo ludere, si id sciret, *Less. l. c. d. 5. n. 31 Reg. n. 388. Bon. l. c.*

XII. Peccant graviter, & communiter mortaliter, qui totos se lusibus tradunt, cum sciant in gravia se inde peccata labi, aut impotentes reddi ad solvenda debita, vel alendos liberos, & uxorem, &c. *Sanch. Trul. c. 27. d. 1.*

XIII. Peccat idem ludens, si lusus lege positiva sit prohibitus; ut lusus alearum, & similes, qui magis in fortuna & casu, quam industria fundantur. At laicis ratione circumstantiarum sub veniali, Clericis sub mortali prohibentur. *Less. l. 2. c. 26. num. 6.* Intellige, si Clericus crebro, perque longum tempus luserit, non autem, si per breve tempus, & causa recreationis, & absit scandalum: quia Canones id prohibentes non videntur recepti, nisi quatenus id fieret cum periculo scandali; ut habet *Less. dub. 1. Laym. l. 3. t. 4. c. 21. n. 1.* Notat autem *Dian. p. 7. t. 9. R. 2. & 3. ex Lugo, Dicast. Amico, Trul. &c.* prædictis legibus per contrariam consuetudinem ita derogatum esse, ut non tantum Laicus, sed etiam Clericus non peccet, si principaliter pro recreatione, & simul pro lucro moderato ludat chartis, vel aleis. In Religiosis tamen (apud quos disciplina regularis viget) uti & Episcopis, à peccato gravi excusari vix posse. *Ibid. R. 4. ex Mol. Dicast. Lug. &c.* et si *Sanch.* conetur excusare, si urgeat

geat necessitas, v. g. excitandi aut recreandi infirmum, vel si parum ludat ob solam recreationem.

XIV. Si quis ludo tali vetito lucratus fuerit, iuxta sententiam probabiliorē non tenetur ad restitutionem ante iudicis sententiam: quia iura non annullant contractum, nec impediunt acquisitionem dominii, sed tantum concedunt, ut possit repeti. An verò, qui tali lusu perdidit, teneatur postea adhuc solvere, alii negant, ut *Less. hic dub.* s. *Molin. Regin. Fill. &c.* alii affirmant, ut *Azor. Rebel. Val. &c.* apud *Bon. l. c. p. 3. n. 2. v. Dian. p. 2. t. 17. R. 8. & p. 7. t. 9. R. 21.*

XV. Ludere pro psalmo, vel oratione Domini recitanda, non est peccatum, nec irreverentia. *Navar. Rebell. Sanch. Dian. p. 7. t. 9. R. 21.*

DUBIUM XIV.

Quid sit Contractus Societatis.

Resp. Is est, cum aliqui inter se conveniunt, & contributis aliquibus rebus ad lucrandum idoneis, sive fructiveris, ut pecunia, animalibus, industriis, labore, &c. commune aliquod lucrum faciunt; quod, utri & damnum, pro ratione, & rata cuiusque, dividunt inter se, v. *Less. Laym. c. 20. Bon. q. 6. p. 1.* Unde spectando id, quod ratio & iustitia naturæ hic requirit, *resolvuntur hi Casus.*

I. Plus lucrari debet, qui confert pecuniam & operam suam, quàm qui vel pecuniam, vel operam solam.

II. Capitale seu sors, quam quis contribuit, si pereat casu, vel culpa sociorum levissima, contribuen-